

УКРАЇНСЬКІ РОБІТНИЧІ ВІСТІ

UKRAINIAN LABOR NEWS

Адреса: The Provincial Library
Cor. Fritchard Ave. and McGregor St.
Winnipeg, Man., Canada.

Address: Cor. Fritchard Ave. and McGregor St.,
Winnipeg, Man., Canada.

PK VI

Ч. 138

СУБОТА, 6 ГРУДНЯ 1924.

WINNIPEG, MAN.

SATURDAY, DECEMBER 6th, 1924.

No. 138.

VOL. VI.

10,000 французьких комуністів витають в Парижі радянського амбасадора Леоніда Красіна

ПІДЧАС ДЕМОНСТРАЦІЇ ПІДНОСИЛИСЯ ОКЛИКИ: "ХАЙ ЖИВЕ РЕВОЛЮЦІЯ", "ХАЙ ЖИВУТЬ СОВІТИ".

Красін дістав таке величаве прийняття, якого не зазнав ніколи ніякий амбасадор в Парижі.

Париж, 5 грудня. — Французькі комуністи устроїли тут вчора велику демонстрацію з нагоди прибуття до Парижа Леоніда Красіна, першого радянського амбасадора до Франції.

В демонстрації, яка відбулася в честь Красіна, взяло участь більше як 10,000 комуністів. Під час демонстрації підносилися оклики: "Хай живе революція", "Хай живуть Совіти". Красін дістав таке прийняття, якого не отримав ніколи ніякий амбасадор в Парижі.

На головній комуністичній квартирі повітали червоні прапори, а коло квартири відбувся величавий мітинг, під час якого промовляв комуністичний посол Жак Доріо, який заявив: "Нарешті світова революція досягла Парижа". Поліція, яка не перешкоджала дотепер демонстрації, в цю мисю вмішалася. Вона перети-

ла похід на двоє і закінчила демонстрацію, яка почала прибирати грізний характер. В часі цілого походу демонстранти співали "Інтернаціонал".

СКЛАД РАДЯНСЬКОГО ПОСОЛЬСТВА В ПАРИЖІ.

МОСКВА, 25 листопада. — Разом з Леонідом Красіном, іменованим радянським послом до Франції, виїдуть до Парижа відомий письменник Ароцієв, котрий буде завідувати інформаційним і пресовим відділом посольства, та секретарі посольства Фігатнер і Елланський.

(В. Елланський, відомий також в літературі і публіцистиці як В. Блакитний, був дотепер редактором харківських "Вістей", органу Всеукраїнського Центрального Виконавчого Комітету).

ФРАНЦУЗЬКИЙ КОМУНІСТ КАП. ЖАК САДУЛЬ АРЕШТОВАНИЙ.

БУВ ЗАСУДЖЕНИЙ ПОЗАОЧНО ВОЄННИМ СУДОМ НА КАРУ СМЕРТИ ЗА ДЕРЖАВНУ ЗРАДУ.

Капітан Садуль був членом французької амбасадати в Петрограді і після революції остав в Росії.

Париж, 4 грудня. — Тут арештовано вчора Жака Садуля, капітана французької армії, який був призначений до французької амбасадати в Петрограді (нинішній Ленінграді) і в 1919 р. зівстав засуджений позаочно французьким воєнним судом на кару смерти за зраду держави.

Садуль остав в Петрограді, коли в часі більшовицької революції французька амбасата

виїхала з Росії і пристав до комуністичного руху.

Помимо несприятливості Садуля в Франції, французькі комуністи вибирали його до різних законодавчих тіл.

Тиждень тому назад комуністи переконали Садуля повернутися до Франції, запевняючи його, що вони є досить сильні, щоб добитися його освобождения.

КОМУНІСТИЧНІ ПОСЛИ НЕ ГОДЯТЬСЯ НА ТАЙНІ ЗАСІДАННЯ.

Будуть виключені з парламентарних комісій за те, що не хочуть держати в тайні обговорюваних справ.

Париж, 4 грудня. — Французькі комуністичні послы, які входять в склад парламентарної комісії для закордонних справ, не хочуть придержуватися парламентарних приписів і задержувати в тайні те, про що говориться на засіданнях комісії.

В наслідок того прем'єр Еріо, який мав говорити вчора на засіданні комісії про подорожження в Радянському Союзі і Мароко та про працю плану

Доса, виїшов три рази з парламенту, не хотючи говорити при комуністах, і засідання комісії не відбулося.

Сторонники правительства відбули пізніше свою конференцію, на якій рішили скасувати з початком січня постанову, на підставі котрої кожна партія має пропорціональне представництво в комісії.

Таким способом правительство стверджені виключити комуністичних послів з комісії.

РИКОВ ПРО ДОМАГАННЯ ГЮЗА.

МОСКВА, 5 грудня. — Промовляючи на конгресі інженерів прем'єр Риков заявив, що радянське правительство ніколи не прийме домагань американського державного секретаря Гюза, щоб була повернена

приватна власність як умова визнання Радянського Союзу Злученими Державинами.

В своїй промові Риков сказав: "Я думаю, що радянський режим переживе теперішній американський режим".

БРИТІЙСЬКІ РОБІТНИКИ В ОБОРОНІ ЕСТОНСЬКИХ КОМУНІСТІВ.

Делегація британських трейд-юніїв грозить естонському міністрові в Москві зриванням зносин з Естонією.

ЛОНДОН, 4 грудня. — Бритійська трейд-юнійна делегація, що знаходиться тепер в Москві, проголошує солідарність британського робітництва з більшовиками.

На чолі делегації стоїть Порсел, який уважається за комуніста. Разом з ним є відомий робітничий діяч Тилет та інші.

Кілька днів тому назад Порсел і його товариші відвідали естонську делегацію в Москві

і остерегли естонського міністра, що як його правительство не застановить переслідування комуністів, то це буде мати тяжкі наслідки для самої Естонії.

Бритійські делегати заявили міністрові, що робітництво Великої Британії буде домагатися зривання зносин з Естонією.

Естонський міністер повідомив зараз про цію справу британського представника в Москві і своє правительство.

В РЕВАЛЮ РОЗСТРІЛЯНО СІМОХ ПРОВІДНИКІВ ПОВСТАННЯ.

Під дім бувшого міністра внутрішніх справ підложено бомбу і він ледви врятував своє життя.

РИГА, 4 грудня. — Спеціальна депеша з Ревалю (столиці Естонії) доносить, що там розстріляно у виторок провідників комуністичного повстання.

Смертний присуд негайно виконано.

ЛЕНІНГРАД, 5 грудня. — З міста Нарви над естонсько-радянським кордоном доносять про тяжку канонаду і вогні в Естонії.

Тут уважають, що ці явища мають звязок з недавнім комуністичним повстанням в Естонії.

СУН ЯТ СЕН АТАКУЄ АНГЛІЮ.

ТОКІО, Японія, 4 грудня. — Др. Сун Ят Сен, голова правительства Полуострова Китаю, виїхав з Кобе до Пекіну. Перед своїм виїздом він остро критикував Бритійців.

Сун Ят Сен заявив, що Вели-

ка Британія зруйнувала Китай і жене тепер країну в пропасть роспуки.

Він сказав, що не прийме уряду президента Китаю, доки не буде уневажнені кожний односторонній договір.

В Москві утворено комісію для об'єднання Амстердамського і Червоного Професійних Інтернаціоналів

ЛОНДОН, 30 листопада. — З Москви доносять, що там утворилася комісія з представників британських і радянських професійних союзів, яка має на цілі об'єднання професійного руху в цілому світі.

Угода, яку заклали в Москві представники британських трейд-юніїв і Червоного Інтернаціоналу Професійних Союзів, має велике значіння.

Коли було оповіщено, що делегати прийшли до порозуміння, їм устроено велику овацію.

Закладена угода відкриває наву сторінку в історії Амстердамського Інтернаціоналу.

ЛОНДОН, 1 грудня. — Утворення англо-радянської комісії для вироблення плану об'єднання професійних союзів цілого світа поділяло на буржуазний табор як вибух бомби.

Патентовані "робітничі провідники" в паніці. Їм прийдеться боротися з комуністичним впливом на робітничі маси і від цієї боротьби буде залежати, чи розколеться Амстердамський Інтернаціонал, чи ні.

Ліве крило британського трейд-юнійного руху прийшло до порозуміння з Червоним Профінтерном в справі утворення одного фронту орга-

ЧИСЕЛЬНІСТЬ ЧЕРВОНОЇ АРМІЇ ЗМЕНШЕНА.

МОСКВА, 5 грудня. — М. В. Фрунзе, заступник народного комісара війни, оловистив на пленарному засіданні Военної Ради, що Червона Армія Радянського Союзу числить тепер 562,000 людей.

Це число показує, що протягом минулого року Червона Армія зістала зменшена о 48,000 людей.

ВІДКЛАДАЮТЬ ВІД ПРАЦІ РОБІТНИКІВ.

СТ. ДЖАНС, Ньюфавндленд, 4 грудня. — Робітники в копальнях руди "Брітш Емпаер Стіл Корпорейшен" на Бел Айленд зістали повідомлені, що з відпливом останнього набору руди при кінці цього тижня вся робота буде застановлена аж до розпочаття зимової програми роботи, що не буде скорше як по новому році.

Тоді буде працювати лише одна майна, в наслідок чого 1,200 робітників опиняться без праці.

Урядник корпорації заявив в інтерв'ю, що протягом року з острова вивезено кораблями 950,000 тон руди.

3,000 РОБІТНИКІВ ОСТАЛО БЕЗ ПРАЦІ.

МОНТРЕАЛ, 5 грудня. — Із закриттям монреальського порту 3,000 докових робітників остали без праці.

Більшість з них походять з долиньного Квебеку і вони повернуть домів до фермерської праці, поки з весною не отвориться порт.

ДОКОВІ РОБІТНИКИ ВИГРАЛИ СТРАЙК.

ДУНКІРК, Франція, 4 грудня. — Страйк докових робітників в Дункірк закінчився першою побідною юнії страйкерів над промисловою палатою.

АРЕШТОВАНО 21 ЛЮДЕЯ ЗА РЕВОЛ. ПРОПАГАНДУ.

СЕН ФРЕНСІСКО, Кал., 5 грудня. — Тут арештовано 21 людей за те, що вели в школах революційну пропаганду.

НАВ'ЯЗАННЯ БАНКОВИХ ЗНОСИН МІЖ РАД. СОЮЗОМ І КАНАДОЮ.

Через філії "Royal Bank of Canada" можна переслати гроші до рідних і знайомих в Радянському Союзі.

МОНТРЕАЛ, 4-го грудня. — Тутешне радянське представництво сповіщає, що Державний Банк Радянського Союзу нав'язав зносини з одним із найбільших канадійських банків, а саме з "Royal Bank of Canada".

Цей факт уважається важним досягненням в галузі відновлення економічних зносин між Радянським Союзом і Канадою.

Від тепер всі філії Роял Бенк в Канаді будуть приймати гроші для пересилки в Радянський Союз та полагджувати інші банкові справи.

Перед надходячими святами можна посилати до родини і знайомих в С.Р.С.Р. гроші замість річей, бо за посланки річами в Радянському Союзі стягається досить велике мито, а річи в С.Р.С.Р. особливо одяг, не дорожчі як в Канаді.

ЕГИПЕТСЬКІ ПОСЛИ ЖАДАЮТЬ СКЛИКАННЯ ПАРЛЯМЕНТУ.

В петиції до короля Фуада острими словами осуджують теперішню акцію Вед. Британії в Єгипті.

КАІРО, Єгипет, 4 грудня. — Королеві Фуадіві предложено вчора петицію, підписану 113 послами, в якій проситься короля скликати негайно парламент.

Єгипетські сенатори також підприймають подібну акцію. В петиції говориться, що країна переходить критичну фазу свого існування.

Узурпатор наступив на нього з великою силою, надючися врегулювати своє положення

і добитися згоди на свою узурпацію.

Однак країна, потверджуючи свою волю жити свобідно і незалежно, не прийме нічого лише незалежності.

В теперішньому єгипетському парламенті, вибраному минулого січня, є 214 послів, які діляться на такі партії:

Заглюючі (сторонники бувшого прем'єра Заглюя Паші) 176, конституційні ліберали 21, націоналісти 2, нестральні 15.

АНГЛІЯ НЕ ВІДДАСТЬ СПОРУ З ЄГИПТОМ ДО ЛІГИ НАЦІЙ.

Бритійська нота до Ліги Націй каже, що єгипетське правительство не має права апелювати до Ліги.

ЖЕНЕВА, Швайцарія, 5 грудня. — Велика Британія повідомила Лігу Націй, що британське правительство не згодиться на те, щоб підпис Єгипту на мировому протоколі давав

КАІРО, Єгипет, 5 грудня. — Видано вчора королівський декрет, яким номінується сер Джозеф Арчера, генерал-губернатором Судану.

Бритійська нота до Ліги каже, що Вед. Британія не прийме ніякого вмішування, чи то буде зі сторони Єгипту, Ліги Націй, чи якого поодинокого правительства, в справі дотикаючі Судану.

КАІРО, Єгипет, 5 грудня. — Одна тутешня газета повідомляє, що король Фуад вручив вчора єгипетському кабінетові петицію, предложено йому в середу поважним числом послів, які домагаються негайного скликання парламенту.

Кабінет радиться в справі цієї петиції своїх легальних дотикаючі Судану.

ЛУІС ВІДІБРАВ ЧАРТЕРИ 10 ЛЬОКАЛЯМ МАЙНЕРСЬКОЇ ЮНІЇ.

СКРЕНТОН, Па., 5 грудня. — Президент Злучених Майнерів Америки, Джан Л. Луїс, відібрав чартери-десятьом льокалям майнерської юнії за те, що 12,000 страйкуючих майнерів, членів юнії, не послушали його приказу повернути до праці.

Згадані майнери вийшли на страйк проти волі льокальних урядників майнерської юнії.

СКРЕНТОН, Па., 3 грудня. — Загальний комітет жалоб, репрезентуючий 12,000 страйкуючих майнерів, що працювали для "Пенсильвенія Кол Ко.", перегодував вчора оставати далі на страйку.

Відновляйте передлату на "Українські Робітничі Вісті".

"UKRAINIAN LABOR NEWS"

Printed and published tri-weekly by the Workers and Farmers Publishing Association, Limited, a joint stock company, incorporated under the laws of Manitoba, at its head office and place of business, at the corner of Pritchard Avenue and McGregor Street in the City of Winnipeg, Manitoba.

Subscription per year \$4.00

Telephone: J 1465.

"УКРАЇНСЬКІ РОБІТНИЧІ ВІСТІ"

Газета для робочого люду — виходить три рази на тиждень: у вівторок, четвер і суботу.

Видав. Робітничо-Фармерське Видавниче Товариство, інкорпороване в Манітобі. Редакція, адміністрація і друкарня містяться в Укр. Роб. Домі, на ро-зі вулиць Прічард і Макгрегор, у Вінніпегу, Ман. М. Попович, секретар.

Передплата на рік \$4.00

Адреса:

UKRAINIAN LABOR NEWS

Cor. Pritchard Ave. and McGregor St., Winnipeg, Man. Canada.

ЗА ЩО НАС НЕНАВИДЯТЬ.

Нас, свідомих робітників та фермерів, ненавидять дани-буржуї і панські буржуазні підданці, зяемні собаки. Ми це пре-красно знаємо і відчуваємо.

Але ми горді тим і не ждемо нічого іншого від них, бо ко-ли-б любили вони нас, то це було-б поганого ознакою. Аде-ж-люблять вони тільки упіданих, покірних рабів.

І любов їх інак не та, що її відчуває щиро людина до бли-зької собі людини, брат до брата, друг до друга. Це тільки вдоволення з покірних рабів, що працює своєю приносить па-нам зиски і забезпечують розкішне життя, хоч самі живуть в нужді та недостатках. Це точнісінько те саме, що любов — вдоволення хазяїна, що він відчуває до своїх вдалих, добрих коней, волів або мулів.

Між паном і рабом, капіталістом і його наємним робітни-ком не може бути й немає дійсної любові. Може бути тільки вдоволення панів-капіталістів з своїх робочих двоногих ство-рін, коли вони покірили і праця їхня приносить зиски, і рабське, покірне вдоволення визискуваних рабів з своїх визискувачів-панів, коли в них приспана людська гідність і вони несвідомі того, що це пані їх, а вони панів годують і підтримують своєю працею.

Ми-ж свідомі того, що пані-галапаси живуть з визиску на-шої праці і боремося проти цієї несправедливості. Ми хочемо бути вільними людьми, а не залежними від капіталістів рабами. Ми хочемо, щоб всі плоди нашої праці належали до нас, а не до жироїдів, що не працюють. Ми боремося за знищення їх-нього права на визиск нашої праці.

За це ненавидять нас пані і їхні слуги. За це не люблять вони наших організацій. За це перешкоджають нашим навіть найбільш законним змаганням. За це в різних країнах забороняють працюючим організуватися, саджають до тюрми і у-бивають їхніх провідників.

Панські наймити-підданці кажуть нам: "Гей, та що ви ро-біте? Не можна-ж так. Пані будуть гніватися. Ще й на нас розсердяться, що ми вас добре не доглянули. Треба панам коритися. Вас все одно не багатю. Глядіть, як всі інші покі-рно гнуть шиї. І для вас не гарно так робити".

Ми-ж не слухаємо їх, бо знаємо, що їхнє собаче діло обо-роняти панські інтереси. Скрізь вони однакові, ці панські слу-ги. Скрізь радять працюючим гнути свою шию. Скрізь допо-магають панам тримати працюючих в покорі і рабстві.

Коли працюючі фабрик й рідкі живуть в непроглядній тем-ноті, піянітві, злочинствах, вони цьому раді, бо над такими можна безпечно панувати. Такі про краще людське життя й не подумують.

Коли-ж працюючі починають читати, думати, освідомля-тися, організуватися, таких вже не люблять. А коли свідомі працюючі та стануть домагатися полєкші для свого життя, бе-руться до громадських справ і починають змагати до усунення несправедливих відносин між багатими-визискувачами і вбоги-ми-працюючими, до зміни несправедливого суспільного ладу, тоді вже їх ненавидять всіми силами своєї гадючої ненависті.

З цього виникає боротьба. Спершу вона дуже нерівна. Вороги визволу робітничої класи заважають тяжкі удари пере-довим борцям працюючих. Ми це знаємо і це нас не лякає. Аде-ж боремося за свою слушну справу, за велику визвольну ідею робітничої класи і цілого людуства.

Нам кажуть фалшиві приятелі, панські слуги: "Чого-ж в-маєте бути вперед? Чекайте, нехай перше другі рушать впе-ред. Нехай йдуть інші, а вам чого хатися?"

Ми-ж відповідаємо: у нас, працюючих, нема перших і дру-гих. Всі, що зрозуміли потребу боротьби за освободження робітничої класи, мусять за цього боротися. А бути вперед цієї боротьби, це не ганьба а велика честь. Тільки труси і негід-ники ховаються позади... А зрадники то й кинджалом в спину бють.

За все це нас ненавидять, як в минулому ненавиділи всіх борців за великі визвольні ідеї. Ім теж говорили слуги гноби-телів те, що нині нам говорять. Але вони не слухали Юдів і йшли сміливо та гордо навіть на смерть. Іх тоді зневажали, звали божевільними мрійниками, як нині роблять з борцями за велику ідею визволення працюючих. Але нині навіть наслідни-ки давніх гнобителів, новітні гнобителі не посягнуть зневажати їхню пам'ять. Настане час, що здійсняться й наші ідеали і тоді неславою відкриється назиска тих, що нас нині перешкоджають, загине пам'ять по нічменникам, які вислугоувались нинішнім гнобителям, а нас згадають "в сімі вольній, новій... не злим, ти-хим словом".

НАШІ ТОВАРИШІ НА РАД. УКРАЇНІ.

До Бюра Української Секції Комуністичної Партії Канади та до редакції нашого часопису вже кілька разів зверталися деякі товариші з Радянської України, що колись були членами Української Соціал Демократичної Партії в Канаді, з прохан-ням, щоб підідали їм певні докази, що вони були тут членами політичної робітничої партії, для правильного означення їх-нього партійного стажу. Іх зараз на Радянській Україні спор-ий гурток і всі працюють з таким-же завзяттям на користь ро-бітничо-селянської республіки, як колись працювали в робіт-ничому русі в Канаді. Деякотрі з них працюють на відповідальних становищах.

Тов. Н. Ткачук, що колись перебував в Ферні, Б. К. і був членом Федерації Українських Соціал Демократів, здається, від-самого її засновання (1910 р.) а відтак без перерви членом У-країнської Соціал Демократичної Партії (в 1914 р. змінено на-зву Ф.У.С.Д. на У.С.Д.П.) аж до свого вїзду до Злучених Дер-жав, а відтак на Радянську Україну, зараз ходить на універси-тет ім. Артема в Харкові. Там-же вчиться і тов. С. Цыганчук, що також перебував в Ферні і був членом У.С.Д.П. за останніх кілька років її існування, аж до свого вїзду на Радянську У-країну. Тов. П. Ковалюшин, один з колишніх найбільш діяль-

них членів відділів У.С.Д.П. в Монреалі, а відтак в Гемптоні, окружний організатор, що за свою діяльність зівстав депорто-ваний до Галичини, звідкіля перебрався на Рад. Україну, зараз перебуває в Митгайській комуні. Всі ці три боеві товариші добре відомі майже всім нашим товаришам в цій Канаді, що колись належали до У.С.Д.П. І раді всі будуть знати, що вони й надалі служать тій великій ідеї, за яку боролися і терпіли тут в Канаді.

Крім цих трьох, є ще чимало інших наших товаришів, що зараз працюють в різних місцевостях широкій Україні. Наді-ємося, що всі вони, як і згадані вище три товариші, дбають про те, щоб бути там членами Комуністичної Партії. Що-ж до їх-нього партійного стажу, то безперечно їм вповні належаться зчислити ті роки, які вони були членами У.С.Д.П. в Канаді, яка вже в дореволюційному часі становила ліве крило реформіст-ської Соціал Демократичної Партії Канади, а після жовтневої революції в 1917 р. стала була всеціло по стороні більшовиків. За це канадійські власті переслідували У.С.Д.П., арештували і депортували її членів, а в осени 1918 р. заборонили існування тої організації і видавання її органу "Робочий Народ".

Українська Секція Комуністичної Партії Канади, що зараз існує, в більшості складається з бувших членів У.С.Д.П.

СТРАЙКИ В НІМЕЧЧИНІ.

Від чотирьох неділях в Німе-ччині раз-у-раз повстають но-ві конфлікти між робітниками та капіталом. Тоті страйки, що повстають головно задля нужденної заробітної плати, мають за завдання й це, щоб не допустити до продовження робітничого часу підприємцями. Замітне й це, що страйки пов-стають по поодиноким заводах та й у поодиноким професіях. Але вибухають й великі страй-ки, що захоплюють цілу інду-стріяльну галузь.

Перш за все треба зареєстру-вати домагання залізничників зміни старої скали плати. Як відомо, залізничні по постанові Люда Доса переняло нове то-варство державних залізниць. Тому товариству залізничники сказали, що стара тарифа плати-ні не вистарчає. Хоч представ-ники цього товариства признав депутатів залізничників, що доріжні вимагає підвищення плати, то він заявив, що нове товариство не може підвищити її поки цього не зроблять приватні підприємці. Це ро-біть, отже, товариство з дору-чення приватного капіталу, бо знає, що рух за вищу плату переїде відтак на приватну ін-дустрію. Отже нове товариство державних залізниць виступає тут у ролі оборонця інтересів приватного капіталу. Перего-вори між залізничниками а то-варством перервали.

У ренсько-вестфальській ме-талевій індустрії повстав кон-флікт за нове урегулювання плати та робітничого часу. Проф-спілки вивіпили тарифний до-говор та жадають підвищення заробітної плати на 15%. На це підприємці це згодилися, навпаки вони хочуть зменшити заробітну плату. Очерення роз-емного суду підприємці відки-нули, профспілки його приня-ли. Що до робітничого часу, то профспілки відкинули очерен-ня цього роз'емного суду, що сповнило волю підприємців. Конфлікт це не полагоджений. В гірничстві Порура проф-спілки теж вивіпили тарифно-ві договір. У баварських руд-никах страйк вибух стихійно, без порозуміння з профспілка-ми. Це сталося тому, що під-приємці самовільно зменшили заробітну плату з 50 фен. на 40 фен. за годину. Проти страйке-рів підприємці оголосили лю-кавст, що обіймає 8,000 робітни-ків. При переговорах, які вели профспілки від робітників, за-нятих при добуванні бруднато-го вугля на Ренціні, а саме за

підвищення плати та понове-введення осьмигодинного ро-бітничого дня, роз'емний суд ви-дав очерення, що відкинуло жадавші робітників. Тут робіт-ники дістають за 12-годинну шихту 5 марок і 25 фен.

Страйк громадських робіт-ників в Єні, що домагалися під-вищення заробітної плати на 3 фен. за годину, розширився на цілу Турингію. Робітники жадають зараз підвищення за-робітної плати на 10 фен. за го-дину, а це задля цього, що доріжні зростає з дня на день. Страйк закінчився частинним успіхом. Робітникам підвищи-ли заробітну плату на 6 фен. за годину і признано їм теж одноразову допомогу. В Берлі-ні знову громадські робітники працюють лишень 8 годин на день, хотай очерення роз'ем-ного суду не признало їм ос-ьмигодинного робітничого дня. Вони не визнають цього оче-рення. Спір за це ще не пола-джений.

Союз текстільних робітників у Ляці і Східній Саксонії ви-пові тарифні договори. У Фогтлянді спроба підприємців зменшити заробітну плату не вдалася. В Ренціні текстільні фабрики оголосили задля спорів за заробітну плату лю-кавст робітників у Мінхен-Гляд-бах і Герсфельд.

У фарбаріях в Грайні (Турин-гія) фабрики злюкавували робітників, що не згодилися на зменшення заробітної плати. В Гері оголосили підприємці люкавст фарбарів задля того, що вони не згодилися на про-довження робітничого дня до 9 годин, бо їм відмовлено підви-щення заробітної плати.

У середній Німеччині страй-кують робітники у 22 фабриках паперу. Вони жадають збіль-шення заробітної плати на од-ну п'яту часть.

В Берліні вже цілий тиждень триває страйк робітників при підземній залізничці. І тут хо-дять за підвищення заробітної плати та за осьмигодинний день. Залізничці стоїть. У Брес-лаві підприємці оголосили люкавст електриків, що не хо-тіли згодилися на підвищен-ня заробітної плати на одну третину. Електрики жадають підвищення заробітної плати на половину. В гірничстві Пору-ри розбилися переговори між робітниками й підприємцями.

Ось вам мала картина "успо-коєння" Німеччині капіталі-зом. I. Сокура.

Берлін, 15. XI. 24.

ДЛЯ ПОЛЬЩІ СКРІЗЬ РІВНО.

(Малій фейлетон.)

Досі до так. Як швидко потягом з Хар-кова, приміром, на Шепетівку їхати, так від самісінького Хар-кова й до самісінької Шепетів-ки — буде Україна...

Потім іде так званний "Гиз-зкий" кордон, через який Поль-ща ніколи не пересіла на Радянську територію й отакі-сьничого бандита, бо весь час вона (Річ Посполита Поль-ська) сумішно й свято — як її вчить найкраща римо-католи-ська релігія — дотримувалася Ризької угоди.

Далі досі буває "креси". "Креси" — це старовинні поль-ські землі, населені виключно Польяками, з силою косяцолів, білих орлів і "вірновідданого" населення...

Жилось на "кресах" просто-му людові дуже добре і воно, в подяку за життя те радісе, по-вповнозало попів та ксьонд-зів що-неділі й що-свята не-одмінно моляться за польську державу, за її президента, за сойм і за христололюбне поль-ське воцтво...

"Креси" ті знамениті були ще й тим, що вони перед усім світом доводили, що Польща найкраща в світі держава, бо, не вважаючи на те, що має во-на й "креси", на "кресах" спо-дібно й весело людові божому живеться...

І от на тобі!

3 міжнародного робітничого руху

ОТВЕРТИЙ ЛИСТ ВИКОНКОМУ МОДР-У ДО П. ІНТЕРНАЦИОНАЛУ.

Ми звертаємося з цим отвер-тним листом до П-го Інтернаці-оналу та соціалістичних партій, що входять в його склад, бо ми певні, що маса робітників не дозволить, щоб на цей лист не дано було відповіди.

Робітничая клася повинна по-чувти автррїтетне пояснення то-го, як ставиться П-ий Інтернаці-онал до конкретних пропозиці-ї нашої організації, напра-влених до полєкшення участі десятків тисяч увязнених в бур-жуазних в'язницях робітників, борців проти імперіалістично-го гніту.

Що змусило нас до цього ви-ступу?

Преса й керовничі органи П. Інтернаціоналу та соціалі-стичних партій, що входять в його склад, з особливою вперті-стю ведуть в останньому часі пропаганду так званого "демо-кратичного пацифізму", що, як вони заявляють, повинен по-класти край горожанській вій-ні та унеможливити виникнен-ня нових міжнародних війн.

Наша організація, що стоїть на революційній класовій пла-тформі, знала як сід справже значіння цієї пацифістської кам-панії, що має за мету прикрити насильницькою політику імпері-алізму проти робітничої класи та колоніальних народів або тих, що потерпіли поразку на війні.

Події останніх місяців викри-ли суть цього так званого па-цифізму. Досить згадати пове-влення Німеччини пляном Дос-са, наступ імперіалізму в Китаї, Малій Азії та Африці, підготу-ку в майбутньому Лігюна Націй військової інтервенції СРСР і, нарешті, безупинні масові репресії та насильства проти робітників-комуністів та проти революціонерів у колоніях та відмовою буржуазії й П. Ін-тернаціоналу дати амнестію.

"Пацифізм" та його захис-ники — П-ий Інтернаціонал мо-вчить, коли мовна йде про гра-біж народу або поневолення ро-бітників. Але він, безумовно, втручаєть-

ся на користь контрреволюці-ї, коли він намагається виклика-ти повстання проти СРСР, як це довів бандітський виступ у Грузії. Домагання звільнення із в'язниць робітників-революці-онерів де-далі голосіше луна-ють у всіх країнах, але вони не зустрічають підтримки з боку П. Інтернаціоналу та соціалістич-них партій, що входять до його складу. Обєктом своїх "па-цифістських" заходів всі партії П-го Інтернаціоналу обрали групи меншовиків, соціалістів-революціонерів та анархістів, заарештованих у Радянському Союзі за участь у підготовці до контрреволюційного пере-вороту. Вспереч усім даним, які потверджують, що ці заарештовані перебувають у міс-цях увязнення в Радянському Союзі у найсприятливіших ум-овлах, П-ий Інтернаціонал не припиняє своєї кампанії проти СРСР, протиставлячи її вимо-гам пролетаріату звільнення в'язнів із буржуазних в'язниць.

Чи ця односторонність ви-падкова, чи П-ий Інтернаціонал принципіально стоїть на позиції підтримки контрреволюціоне-рів в СРСР? Партії П-го Інтер-націоналу, тим часом, беруть участь в урядах де-яких дер-жав буржуазної Європи або підтримують низку інших уря-дів і, таким чином, чимало мо-жливі-б зробити для звільнення заарештованих із буржуазних в'язниць.

Ця обставина змусує нас ви-ступити з нашою двобічною пропозицією.

Ми пропонуємо:

1. Міжнародная Організація Допомоги Революціонерам і П. Інтернаціонал, дійшовши зго-ди між собою, беруть на себе обовязок дбати про полєкче-ння участі тих, що постраждали від горожанської війни, а саме: а) Міжнародная Організація Допомоги Революціонерам у-живає всіх заходів до того, щоб уряд СРСР згодився на обмін осіб, що перебувають у місцях увязнення цієї країни та намагалися, не вважаючи на засоби позбавити робітничо-селянське населення його революційних здобутків, на в'язні, що мучаться у в'язницях буржу-

азних держав, яких обвинува-чують за боротьбу проти капі-талістичного режиму в цих дер-жавах.

б) Одночасно П-ий Інтернаці-онал та соціалістичні партії, що входять до його складу, — використовувати свій вплив на у-ряді буржуазних держав, щоб спонукати їх відчинити двері своїх політичних в'язниць та випустити на волю революцій-них борців в обмін на контр-революціонерів із місць увяз-нення СРСР, яких увесь час захищає П-ий Інтернаціонал.

2. Як що П-ий Інтернаціонал згодиться на цю нашу пропози-цію, Міжнародная Організація Доп. Революціонерам пропо-нує, П. Інтернаціоналові з ме-тою підготовки цього обміну в'язнів, допомагати один одно-му в справі взаємної інформа-ції про стан жертв теперішньої горожанської війни по всьому світі. На підставі зібраного ма-теріялу можна буде безсторон-но з'ясувати справжній стан, що дові-би скільки партії всі фрази та демагогічні виступи П-го Інтернаціоналу.

Робітники чекатимуть цієї відповіди від П-го Інтернаці-оналу.

Виконавчий Комітет Міжна-родної Організації Допомоги Революціонерам (МОДР): Лепешинський, Лукіянов, Ку-шір, Тьомкін (СРСР), Трен (Франція), Домбаль, Богущь-кий (Польща), Гешке, Марк-граф (Німеччина), Марабіні (Італія), Луканов (Болгарія), Бадубеску (Румунія), Растас (Надбалтійській країні), Гінт-нер (КІМ), Радельський (Проф-інтерн.)

ЧИ ВИ ВЖЕ ЗНАЄТЕ?

Ой на Кути дорженька, На Кути, на Кути, Бувай любко здоровенька, Бо я йду в рекрутку!

Це-ж пісня з "Верховинців!"

А Драмгурток при Укр. Роб. Домі відграє

"ВЕРХОВИНЦІ"

в суботу, 6. грудня.

Не опустіть цього представ-лення.

В КРАЇНІ НЕВОЛІ І СЛІЗ.

В ПАНСЬКІМ "РАУ".

(З приватного листа з Галичини.)

Як тут у нас? Ех як би була певність, що мій лист не потра-пить до польської дефензиві, тоді написав би вам де-що, що і в часописах не доводять-ся читати. У нас працює "рай", та який справжній "рай": як вам холодно, то припечуть, хто нагаєм, хто чоботом, хто при-кладом, як гарячо, то змиють холодною водою та й шей рі-ячце гарненько прищиплять до тіла так, що опісля хакхак-тимете і все наблизитиметься "до неба". Як вам голодно — нагодують канчуками й стуса-нами, а там ще й присолять родатками чимало. Все це ро-біється, розуміється не аби як, а в "врямчях конституції, куль-тури й шляхетської туманно-сті". А хто-ж не знає, що то за "культура" й "туманність" польського шляхтича?!

Що за широченна тут воля слова й преси! Можеш кричати на гвалт, репетувати, протесту-вати скільки завгодно, часопи-сь все одно світлитимуть бли-жні планами. Власне кажучи, від справжньої вільної преси

тут залишилася сама біла пля-ма — воля пресу задушено, прикрито.

Що до шпигунства, то це вже рекорд панської Польщі. Тут кожний Поляк-інтелігент вважає своїм "патріотичним" обовязком бути шпигуном, про-вокатором і доносити, як що не до дефензиві, то до "Органі-зації Народовей" про що не будь вороже панству польсько-му". Шпигунів, провокаторів гуляє тут тьма-тьмена по всіх усядах. Недавно впав жертво-ю провокації т. Сколіш, що вже кілька місяців сидить у в'язниці, а скільки ще буде? Замкнуть чоловіка, потрима-ють рік у в'язниці, а відтак ви-пустять, перепрошуючи, що то "була помилка".

А ми тим часом робимо щось, ремось до сонця через поліцейські багнети та грати в'язниць. Коли тільки ми вир-вемось? Слабі ще ми.

На поморського воеводу Ва-ховяка вчинено замах. Вияви-лось, що стріляв радяк вое-водства Попель. Попеля ареш-товано.

Як стій прем'єр-міністр Поль-ської Річи Посполитої скасував преси.

— Скасувати!

— Ваша ексцеленціє!

— Скасувати!

І тепер нема "кресів". Нема в Польщі тепер "україн"...

Скрізь сама середина.

Як перескочили за Шепетів-ку — зразу "центр".

І так той центр тягнеться од Шепетівки, чи од Збруча, чи від Білоруського кордону, чи до Варшави й далі туди.

І скрізь рівно.

То були там Українці, Біло-

НАПАДИ ПОВСТАНЦІВ.

У пинському повіті з'явилися великі партизанські загони. В Острозькому повіті у по-ліцейській пост кинуту бомбу. В Лубенському повіті заби-то поліца.

Загін повстанців напав на поїзд під Барановичами, про-рвав лаяцюк кінноті й зник. Осаженіла влада позаарешто-увала понад сотню місцевих селян.

Військовий суд, що відбувся недавно в Луниці, звільнив лять селян, яких обвинувачено в нападі на поїзд Довнарви-ча, бо проти них не було нія-ких доказів. У Варшаві на це реагували політичними сканда-лами і командували прокуро-ра, щоб вивести, через що військовий суд не виконав ін-струкції, що вимагає терори-зування місцевого селянства.

АРЕШТИ РОБІТНИКІВ.

В Кракові вчинено великі ар-решти серед робітників, яких підозрівають у співчутті кому-нізму. Арештовано більш 100 чоловік. В одного арештова-ного знайдено вінок з напiso-ком, присвяченим загинувшим героям краківського повстан-ня. Більшість арештованих від-дається під військово-подевий суд.

ЗМУЩАННЯ НАД УКРАЇН-ЦЯМИ.

Польський уряд, не рахую-чись з опозицією навіть поль-ської преси, призначив комісі-ю для реорганізації україн-ського університету, до якої входять виключно Польки. Ця комісія намагається відновити переговори з українськими професорами.

Остан Вишня.

ДРУГА ВИСТАВА ТЕАТРОСТУДІЇ У ВІННІПЕГУ.

В суботу, 29 листопада ц. р., ми мали нагоду побачити у Вінніпегу другу виставу Театральної Робітничої Студії. На цей раз Театростудія ставила найновішу драму т. М. Ірчана п. н. "Родина шіткарів", яка, слід згадати, ще й не появлялась друком.

"Родина шіткарів" сильна, реалістична, противоєнна драма — перша цього роду в українській літературі. Противоєнна вона у відношенні до розбійницьких, грабінських війн капіталістичного імперіалізму. В драмі змальовані жахливі і трагічні наслідки останньої війни для пролетарської сім'ї шіткарів. Але автор драми визнає одну війну, як неминучу konieczність, а це — війну класову, війну пролетаріату за повалення капіталізму та у створення вільного, братерського співжиття усіх працюючих світа. Класові різниці між капіталістами і робітниками, вічна розбійність їхніх інтересів, класова боротьба — яскраво відбиті на щомоменті драми. Драма від початку до кінця видержана в пролетарському революційному дусі. Івас, з "Родина шіткарів" дуже нагадує Жванського з "Бунтаря", того-ж самого автора. Деякі сцени, особливо при кінці другої дії (працянна Іваса з родичами і сестрою, перед відходом на війну) і кінцеві четвертої дії (поворот Іваса з війни, з випаленими очима), просто потрясають, що заставляють й так званих каміньних людей до плачу.

Трохи яскравіше, на мою думку, повинні-б бути змальовані тили сніжків буржуазії, зворотного Боба і Ірчана, в третій дії, що-б не робили враження пересічних міщан, а дійсно суботурбуазних представників. До переміни думок, поглядів і настроїв Ади в останній дії теж варто-б додати більш виразності. Це, впрочім, дрібниці, але їх варто виправити, щоб і вони не були помітними в цій незвичайно цінній і першій цього роду в нашій літературі драмі.

Виставою цієї драми Театростудія засвідчила знову велике значення її праці задля розвитку театрального мистецтва серед українських робітників. Не зважаючи на дуже короткий час (всього лиш один тиждень), який театростудійці мали до вивчення штуки, грали вони прекрасно. Правда, на цей раз і сфудлер не завжди дармував, але його праця не була помітна.

Антін, старий, сліпий шіткар і музикант, Марія, його сапна жінка, Ева, їх молода сапна дочка і Івас, 20-літній син, одинокий видочний член родини, всі грали дуже добре. Івас дав прекрасний тип свідомого молодого революціонера, що з усього душі ненавидить війну, бореться проти неї і навіть тоді,

коли сам паде її жертвою, вірить в блискучий час соціальної революції і перемоги працюючих. Антін, Марія і Ева грали добре сліпих. Особливо Марія прекрасно справилася з своєю ролюю. Ада, дочка професора-багатія, властителька каменниці, в якій мешкає родина шіткарів, винахідника нових трилінійних газів, яка любить Іваса, спершу просто як здорового, гарного мушину, а відтак, як сміливого борця за свободу людини, грає роль, що вивчається, що деякі функціонари (очевидно платні) Червоного Хреста в Берліні розуміли під "добродійністю" та під любов'ю ближнього. Зараз преса, очевидно головна ця преса, що визнає до пошани "Червоного Хреста", переповнена звітами про/кандал, що мав місце в "Червоному Хресті".

На "Шаському двірці" філія "Червоного Хреста" перетворилася в дім роспусти, де знасила двоє жінок і хлопців та де відбувалися нечувані свинства й оргії, а до того предметом цих оргій були жінки, дівчата та хлопці, що шукали тут помочі.

Вже кілька місяців тому говорилось в Берліні про це, що урядові "Червоного Хреста" на двірцях залізниць докучають подорожники. Піднеслася голоси проти цього знасилення та проти надужиття добройдійної інституції, що її пірає уряд, для зарібок своїх людей, як теж проти добору функціонерів, із яких багато впродовж були злочинцями. Дарма, що "Червоного Хреста" виступав в обороні своїх функціонерів і

найшов оборонця в зароді залізниць. І про свинства в домі роспусти "Червоного Хреста" на "Шаському двірці" звертали увагу "Червоному Хрестові". Але ці уваги не мали ніякого впливу на заряд "Червоного Хреста", подібно як "Червоного Хреста" нічого не зробив по арештуванню санітара Піле, про якого полові злочини він раніше знав.

ЧЕРВ. ХРЕСТ — ПРИНОТОМ РОСПУСТИ.

Діяла Державна Рада з царських призначенців. Державну Думу цар дозволяв вибирати, дурячи народ — от, моваля, самі ваші виборні закони видавати будуть. Але закони Державної Думи не мали сили без ухвали Державної Ради, а в Державній Раді сиділи люди, що не перепускали законів, котрі йшли-б на шкоду капіталістам і поміщикам.

Верхня й нижня палати завжди борються між собою у всіх буржуазних країнах, бо складаються вони з представників різних класів: верхня з великої буржуазії, нижня — з дрібної та почасті робітництва й тролі селянства.

В Радянському Союзі цього немає. І Рада Національностей і Союзна Рада — обидві складаються з представників робітництва й селянства. Завжди ними впадає, одна думка, одні мрії, один запал у боротьбі за визволення праці.

Отак за обопільною згодою тепер була вирішена справа про союзний бюджет, тобто скільки прибутків й скільки видатків припадає на кожну Радянську республіку. Цей бюджет складено так, щоб не тягти з малих народів, а навпаки, більше їм давати з багатіших країв, щоб могли вони, ці малі народи, підвищити свою культуру, розвинути в себе промисловість.

Оце є найголовніша справа, що її вирішив зараз Союзний уряд. Тільки в Радянській Республіці, де править пролетаріат, можливо було вирішити так цю справу й подати про щастя й долю гноблених віками націй.

Оцей епізод з діяльності "Червоного Хреста", цієї інституції, що не погорджує і дарма від робітників, повинен робітникам вбити в пам'яті: провір перше, кому і на що дає свій цент.

Берлін. І. Сокура.

ЩО ВИРІШИВ РАДЯНСЬКИЙ УРЯД.

Коло ста націй, коло ста різних народів населяють Радянський Союз. Є серед них нації з високою культурою, освічені, з розвиненою промисловістю, як от Росіяне, Українці, Євреї, Поляки, Німці. Є й такі, що тільки вміють скотарувати, як от Башкири, Киргизи. Є й зовсім дикі, що вміють тільки полювати, бити диких звірів або ловити рибу, як от народи Сибіру й далекі півночі. Цілу історію розвитку людської культури можна вивчати на народах Радянського Союзу, бачити як поволі з дикунів робляться культурні люди.

Царський уряд дбав тільки про буржуазію та поміщицтво, а буржуазія та поміщицтво буває тільки в розвинених народах, що поділялися на класи через розвиток промисловості. Дикі народи мають тільки старшин, ватажків. Клас у них нема.

Отже, царський уряд боронив інтереси верхніх класів нації, планує, нації російської. Інших він гнобив, виснажував без жалю, душив непомірними податками.

Комуністична Партія, а за нею Радянська влада рішучо заявила: кожна нація має право на життя, кожну націю треба розвивати, підносити на вищий щабель культури, яка-б мала вона, ця нація, не була Радянська влада дбає про робітництво й селянство всіх націй і бореться проти буржуазії та поміщицтва.

3 поля науки і техніки

З'явлення людини на землі.

Усі рослини і тварини, що тепер живуть на землі, мали своїх предків. Усі вони виробилися по трохи, протягом тисячоліть з попередніх дивовижних животин шляхом поступових повільних змін. Останки цих предків знайдено в старших покладах землі.

Так само, всупереч усім релігійним переказам про створення людини богом, — наука довела, що й людина з'явилася на землі не раптом, а теж виробилася шляхом повільних змін з інших істот, що були предками людини. Такими предками людини були якісь малпуваті предки людини часто зникали без сліду і знайти усі проміжні форми неможливо; але деякі з них вже знайдено. Так на острові Яві учені знайшли кістяк такої істоти, що доволі неможливо було встановити з певністю, чи це була людина, чи це була якась близька до людини малапа; нарешті, після докладного і точного вивчення, було твердо встановлено, що це була малапа, дуже схожа до людини (її названо антропомітех, що значить з грецького: людина, малапа); це був один з предків справжньої людини. Людина з'явилася на землі досить пізно (за льодовикової епохи) і була іншою, ніж нині. І тепер раси людей по трохи змінюються та перероблюються: так було і за попередніх часів.

Кіно-фільми по радіо. Агенство "Радіо" повідомляє, що американський полковник Е. Грін працює разом зі своїм сином над винаходом, який буде величезним кроком вперед в розвитку кіно та радіо техніки. За рік вони сподіюються винайти спосіб передачі фільмів по радіо.

Поскілки від передачі фільмів до передачі зображень взагалі один крок, ми незадовго зможемо бачити на сцені те, що робиться за тисячі миль.

НОВИЙ ВІНАХІД.

Молодий французький винахідник в Сен-Франціско, Марселес Морю, винайшов апарат, яким він притягає лучи сонця і ними розтоплює золото й крицю та виробляє штучне докритіє цінне каміня. Цей апарат складається з 22-ох дзеркал і 23-ох лінз. Цим апаратом винахідником вдалося здобути температури поверх 7.000 градусів.

РАДІО В ЗЛУЧ. ДЕРЖАВАХ.

В Злучених Державах, на основі урядової статистики, нараховується 10 мільйонів слухачів радіо. В Злучених Державах є 543 емісійні радіо стайцій, 3.000 конструкторів, 1.000 загальних складів радіо-апаратів, 20.000 кранців, що продають радіо апарати та прилади, 3.500 газет, що публікують програми радіо-концертів, та 50 періодичних видань по радіо.

Всячина

Концентрація капіталу.

Інфляція та криза, спричинені змаганнями до стабілізації німецької марки, розірвала зв'язок, що існував перед війною в важкій індустрії та примусила її прийнятуватися до нової ситуації. Зараз у важкій індустрії відбувається перегрупування. Минулого тижня засновано синдикат сирової сталі, а другі галузі важкої індустрії ведуть переговори в справі заасновавання нових синдикатів. Тоті синдикати мають за завдання регулювання продукції і збуту пів фабрикатів залізної індустрії. Новий синдикат перш за все не допустить до спаду ціни на залізо. Коли-б ціни впадали, фабриканти замкнули завод, доки брак товарів не примусить купити продукти за вищу ціну. Лише задля кризи, яку перебуває зараз важка індустрія, яка не має збуту, переговори в справі заасновавання синдикату сирової сталі скоро закінчилися успіхом. Ранше важка індустрія старалася осягати високі ціни при помочі охорононих мит. І тепер важка індустрія жадає охорононих мит. А

Пересторога.

До нас доходить відомості, що за заході Канади, в Альберті і Бритіш Колумбії вештаються якісь агенти, що збирають передплати для українських протиробітничих газет, а часом, як попадають на свідомого робітника або фермера, то впадають, що вони є агентами й нашого часопису.

Пересторога оцим всім нашим читачам, що зараз, крім т. І. Кибановського, організатора Тов. Укр. Роб. Фарм. Дім в Альберті і Бритіш Колумбії і т. Г. Богайчука в Манітобі і Саскчевані та наших організаторів, ніхто не має ніякого уповноваження від "Укр. Роб. Вістей" збирати передплату або пресовий фонд. Ніяких агентів наш часопис зараз в Альберті і Бритіш Колумбії не має. Мають право збирати передплату і пресовий фонд тільки ті, що отримали від адміністрації нашого часопису лістинг, члени наших організацій, організатор Тов. У. Р.Ф.Д. та читачі нашого часопису, але вони не впадають з себе спеціальних агентів і ведуть свою роботу серед знайомих. Незнайомим людям, що не мають від нашого часопису ніякого уповноваження, ні листи, передплат не слід давати.

Адміністрація "Укр. Роб. Вістей".

ЩОБ З ЙОГО БУЛО?

Архип Тесленко. (Продовження.) Чорнява сама, очі задумливі. Очінок полотняний на ній, керсетина. Нездужає тільки часто, було: застуджується, підвержується. Боюся, боюся, було: а що, думаю, як мати вмире? В одному червечкові, або чоботі не ходжу: умре, кажуть.

ЩОБ З ЙОГО БУЛО?

Увійдуть ось мати з салатою з грядок. — А дивись — такої йому? — батько до неї. Де взялася ще Андрійко, Ганнуса, — дивимось всі, стоїмо серед хати. Сидить на полу батько: — Хе-хе! — усміхається. — Гарна? Ото-ж знай, — до мене, — на зиму в школу. Боже! У школу! Забилось серце, забилось мені. Давно вже дивлюсь у вікно — ідуть школярі. Книжки лід руками у їх, дощечки. Шасливі, думаю. Коли вже я буду так коли я стану здоровим таким? Розгортаю ту книжечку — картинка! Ну й гарна-ж! Чоловік такий добрий на виду й кождо його дітки. І він шось руками над ними. Спасителье благословляє дітей — обзивається батько з полу. Слова... та все такі здорові, лапаті...

Так от книжка! А які воно в школі будуть? — думаю. — А нехай... А які воно, як ото вчаться, бути письменним? Тоді вже, мабуть, знатиму й про сонце, й про місяць. Проїшовсь ще раз батько по хаті, далі: — А вам, до Ганнусі й Андрійка, — нате по бубличку. Радіють ті, Андрійко підстрибує. — Хе-хе! — батько. — Ну сип обідати, — до матері. Пообідади. Взяв батько книжечку. — Ну, це "аз", же "буки", "віди", — проказує мені по йй. — Підучись — все-ж легше в школі буде. Незабаром і каптанок сіренький справив мені, чобітки. Перший каптанок, перші чобітки! От це було радости! Настала осінь. Вносив він мені й каптанок той і чобітки. — А ну, на... — усміхається. Взувся я, одівся, — не знаю як проїтись, як спугнути. Висмикала мені мати комірчик з сорочки — загадала перекреститися до образів. Перекрестився і батько, веде в школу мене.

Оце-ж гляди — балакає до мене — вчиси. Кончиш що, то я ще й далі у второкласну ходжу. Учиси... я не верог тобі... щоб хоч ти жри, не мучивсь, як ми. Ще й у второкласну! — радію. — Що-ж тоді! А второкласна та недалеко від нас, ходити прямо з дому в неї можна було, не платити за харчі, за квартиру. Школярі в її такі все в блазках. І це, значить, і я буду таким! На вчителя буду вчитися! Я! Як воно, як ото вчителем бути? Верх цегловий, віконичий ось видно вже... Школа! Тільки тих-тох серце мені. Хлопчики, чоловіки стоять. Такі все, мов страшні, всі так, мов, мов на мене дивляться: на чобітки, каптанок. Поздоровкався батько до їх, у середину входимо. Хлопчики й тут, чоловіки. Та як! Малюнків, малюнків по стінах. Та все люди на їх, та такі... той у кермі якийсь, тут червоне, там синє; той голій до подолонни; у того на голові кучма якась. Так мені: і боязко й радісно.

Чимсь пахне, чимсь... партами. Такого їх багато. А он передо мною... дошка чорна, велика стоїть. Стіл коло неї. І за столом... він, учитель. Піджа на йому; пишє, сидить. Учителю! Цеж він учить мене буде розказувати все! Який він гарний, хороший! Круглолиций, вусики руденькі, борідка гостренька. Це, мабуть, і він так буде до нас, як там, на картинці, Спасителье до діток. Починає записувати. Питає хлопчиків, питає і... так по панському. Насуплює брови, насуплює. О, вже кричить на одного: — Э безтолковий какой! Ой! Ще й цепка на грудях блідничий. Страшний. — Как зовут? — мене вже питає. Мовчу. Сказав йому шось батько — Отчество? — знов він до мене. Не чув я зроду такого слова, дивлюсь. — Отчество? Пан, думаю, зовсім пан. Ще на того й похожий, що літом на батька за податі кричав,

приїздив в еполетах. Зовсім такий. Так мов і дивиться противно, й волю так одуває, й комірчик такий блискучий, дебелий на шії, й сам напотапуваний такий. — Где ты рос? — визиривсь він далі на мене. — Не те, не те... Перестає вже й у школу хотітись мені. Почалося вчення. Узнав я його. Так от бувають вчителі! Не розумієш нічого, не по нашому все, — кричить, летиться на мене. Та ще, як иноді сердитий увидіє: — Болваны, дураки! Особливо, як мабуть, в карти програється. Картьожник такий. Ідеш, було, куди повз шкоду смерком, видно в вікно: він, дядя і ще хто небудь сидять, грають. А там дряпичка! Сидить на шії в наших людей: родився, живе між нами; та й сам не з кого — батько його простісний селянин — "хахоль", багатий тільки, — а там що виробляє, як з нашою глумиться, манижиться, чваниться! Розказує раз нам, як числять

складати. Написав двоє на дошці, та: — Ну, вот, например... — обертається до мене, — пойді сюда: ну, вот, где бы ты здесь крестик поставил? — Ось! — показує йому. Як крикне він: — Только не ось! Какая тебе ось! Ось только в телеге бывает. Так от скотина! Хлопчиком був я тоді, а так і тоді противно зробилось мені: ще й кричить, думаю, не знає он він, що таке по нашому "ось". Противним робився вчитель мені: та й вчення не кращим. Ну, таке-ж уже воно круте було, кляте: ніж як второпаш. Ну, ось хоч і це, — е в мене в записі: "Сложенієм називається действие, цель которого — отыскание суммы двух или нескольких чисел". Повтори, — почне до котрого вчитель. — Сложенієм... действие... цель... э... мм... — Болван, стань у порога! (Дальше буде).

